

Nr 97.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående studielån med statlig kreditgaranti åt s. k. flyktingstudenter.

(2:a avd.)

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 48, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 8 februari 1952, föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordade grunder för studielån med statlig kreditgaranti åt s. k. flyktingstudenter.

I syfte att underlätta för de studerande vid universiteten och vissa fackhögskolor m. fl. läroanstalter att erhålla studielån genomfördes efter beslut av 1950 års riksdag ett system med statlig garanti av dylika lån. Bestämmelser om dylik garanti äro meddelade i kungörelsen 1950:469. Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att nämnda garanti, vilken nu ges endast åt svenska studenter, skall kunna beviljas även s. k. flyktingstudenter. Med hänsyn till de särskilda förhållandena beträffande dessa studenter föreslås för deras del vissa särbestämmelser.

Departementschefen har anfört bland annat följande angående dessa särbestämmelser för flyktingstudenterna.

Man kan beträffande flyktingstudenterna icke bortse från att en del av dem framdeles kan vilja lämna vårt land. I den mån så sker kommer den utbildning de här erhållit icke det svenska samhället till godo. Det synes mig emellertid icke möjligt — och knappast heller lämpligt — att på sätt garantilånenämnden antytt genom något slag av borgen av icke-ekonomisk art söka hindra detta. Däremot vill jag föreslå, att som villkor för statsgaranti föreskrives, att den sökande på heder och samvete förklarar sig ha för avsikt att stanna i vårt land även efter avslutad utbildning. Detta villkor i förening med direktiv om en noggrann prövning av de garantisökande och en viss återhållsamhet vid beviljandet av statsgaranti synes mig kunna erbjuda någon säkerhet för att de flyktingstudenter, som trots en sådan avgiven förklaring sedermera anse sig böra lämna vårt land, icke också samtidigt undandraga sig sina ekonomiska förpliktelser i fråga om de lån de här erhållit.

De ekonomiska risker, statsverket åtager sig genom kreditgaranti åt flyktingstudenter, måste det oaktat anses större relativt sett än de, som äro förbundna med garanti åt svenska studenter. Absolut sett är det dock ej fråga om alltför stora belopp, eftersom hela det antal flyktingstudenter, som år 1951 ansågs vilja finansiera sina studier genom lån, uppgivits till 200 — en siffra som snart nog torde komma att sjunka betydligt, eftersom

åtskilliga av studenterna kunna väntas erhålla svenskt medborgarskap. Jag anser det därför icke erforderligt med den föreslagna bestämmelsen om ett maximibelopp, över vilket summan av de garanterade lånebeloppen icke borde få stiga. En sådan bestämmelse skulle för övrigt göra det svårare för de studerande att snabbt erhålla sin garanti. Garantilånenämnden bör emellertid årligen i samband med avgivandet av sina anslagsäskanden uppgiva storleken av de lånebelopp till flyktingstudenter, för vilka garanti meddelats.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag men vill samtidigt i anslutning till vad departementschefen anfört understryka vikten av att det föreslagna systemet med statlig kreditgaranti å studielån åt flyktingstudenter tillämpas med varsamhet. En särskilt noggrann prövning av de garantisökande och en viss återhållsamhet vid beviljandet av garanti synes nödvändig. Därjämte torde garantilånenämnden med uppmärksamhet böra följa utvecklingen av ifrågasvarande garantiverksamhet samt lämna Kungl. Maj:ts redogörelse för sina iakttagelser härvidlag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 8 februari 1952 förordade grunderna för studielån med statlig kreditgaranti åt s. k. flyktingstudenter.

Stockholm den 25 april 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Sundelin, Bergh, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Einar Persson, fru Lindström, herrar Birger Andersson och Bergman; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Svensson i Grönvik, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Lindholm, Rubbestad, Åkerström, Hoppe, Kollberg, Thapper, Widén, Birke, Wedén, Nihlfors och fröken Nygren.